
RAFFAELL SANZIO
PSYCHES ET AMORIS
10 B A 10 10

Biblioteca nazionale centrale di Firenze

This page was intentionally left blank

*

Pagina lasciata intenzionalmente vuota

10.B.A.10.10

10.B.A.10.10
A I

PSYCHES ET AMORIS NVPTIÆ AC FABVLA A RAPHAELE SANCTIO VRBINATE ROMÆ IN FARNESIANIS HORTIS TRANSTYBERIM AD VETERVM ÆMVLATIONEM AC LAVDEM COLORVM LVMINIBVS EXPRESSA

a Nicolao Dorigny ad similitudinem delineata et incisa,
et a Ioanne Petro Bellorio notis illustrata

Ad Serenissimum Principem RANVTIVM SECVNDVM Parmæ ac Placentiæ Ducem &c.

Quæ tua sunt Tibi sacro, Sereniſsime Princeps, magni illius Raphaelis Vrbinatis præclara Picturæ monumenta, quæ Romæ in Tuis Farnesianis Hortis cunctarum gentium frequentia admirationi sunt. Vt uerò absentium quoq. oculos, ac uota expleant, meis typis ad similitudinem expressa editurus, Tuo Nomini inscribere, atque insignire non uereor; quæ enim suis tantùm umbris se palam exhibent, tuis præfulgentia titulis, et auspicijs, in omnes oras nitorem effundent. Is nempe es, qui magnam ducens à magnis natalibus gloriam, magna quoque profeſsus, Tuæ inclytæ uirtutis decora in publicum profers; siue Prouidentiam, atque Beneficentiam Principe dignas exerces, siue Musas, ac ingenuas artes priuato contubernio amplecteris: quæ sanè tuam famam extendunt. Interim Ser.^me Princeps tuæ sit, precor, humanitatis hasce imagines, quas Tibi sacro, hilari uultu excipere; meum erit erga Te, humillimi animi uotum, ac ueneratio.

Humillimus atque Obsequentiss. Seruus
Dominicus de Rubeis.

TYPIS AC SVMPTIBVS DOMINICI DE RVBEIS IO. IACOBI FILII AC HEREDIS. ROMÆ AD TEMPLVM S.TÆ MARIÆ DE PACE CVM PRIVILEGIO SVMMI PONTIFICIS, ET SVP. PERM.
ÆDITA ANNO M.DC.XCIII. DIE XV. AVGVSTI.

ARGVMENTVM FABVLÆ

Venus odio proſequens Pſychen Regiam puellam quod ſuo poſthabito numine, àcunctis pro Dea haberetur, eius nuptijs cum Cupidine filio inſenſo animo aduerſatur. Quare infelix puella imperio Veneris, multis periculis aditis, cauſam apud Iouem agente Cupidine aduerſus Matrem, per Mercurium, Pſyche in cœlum fertur, ac nectaris potu fit immortalis. Vocati Dij nuptiali conuiuio diſcumbunt.

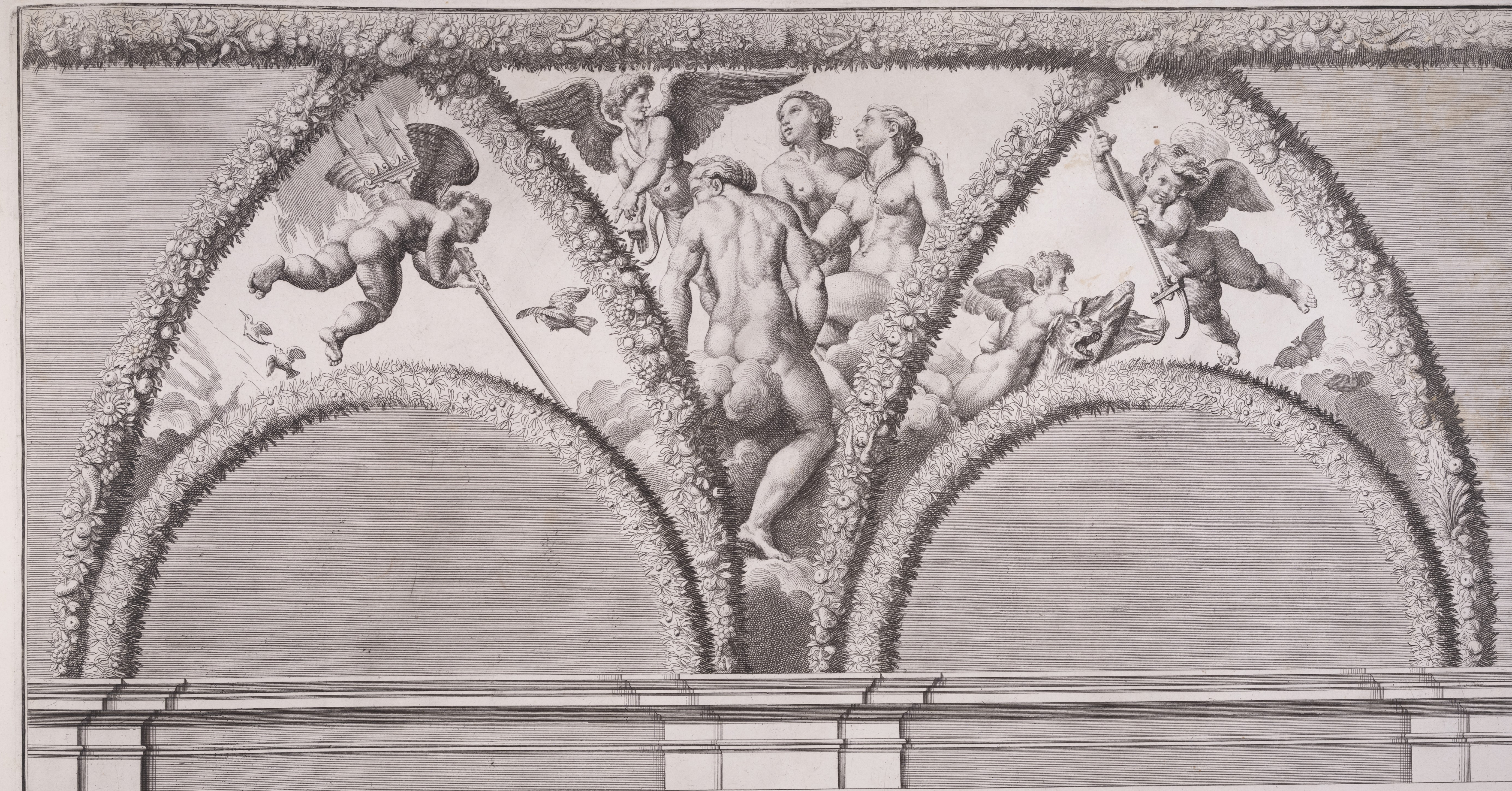
Venus irâ incensa aduersus Psychen quod eius formam, et numen æmularetur, Cupidini filio imperat ut de matris iniurijs ultionem ſumat, ac puella uiri contemptiſsimi amore saucia ab omnibus contemptui habeatur. Apuleius.

Amores ſpolia ferunt uictorum Deorum; hic ſagittarum ſuarum ad feriendum acumen digito oſtentat.

Amor è cœlo rediens fulmen refert magni Iouis trophæum.

Raphael Sanctius Vrbinas Inuentor. *Typis ac Sumptibus Dominici de Rubeis Io. Iacobi filij ac Hæredis. Romæ ad templ. S.tæ Mariæ de Pace cum Priuil. Summi Pontificis, et sup. perm. Anno 1693.* *Nicolaus Dorigny del. et inc.* 2

2

Cupido pænam ſumpturus de Matris iniurijs, puellam Gratijs indicat, iam ipſius formâ captus, ſuaque flammâ combuſtus.

Tridentem gerit Amor Neptuno aquarum Domino eius flammis incenso, maritimis uolucribus aduolantibus

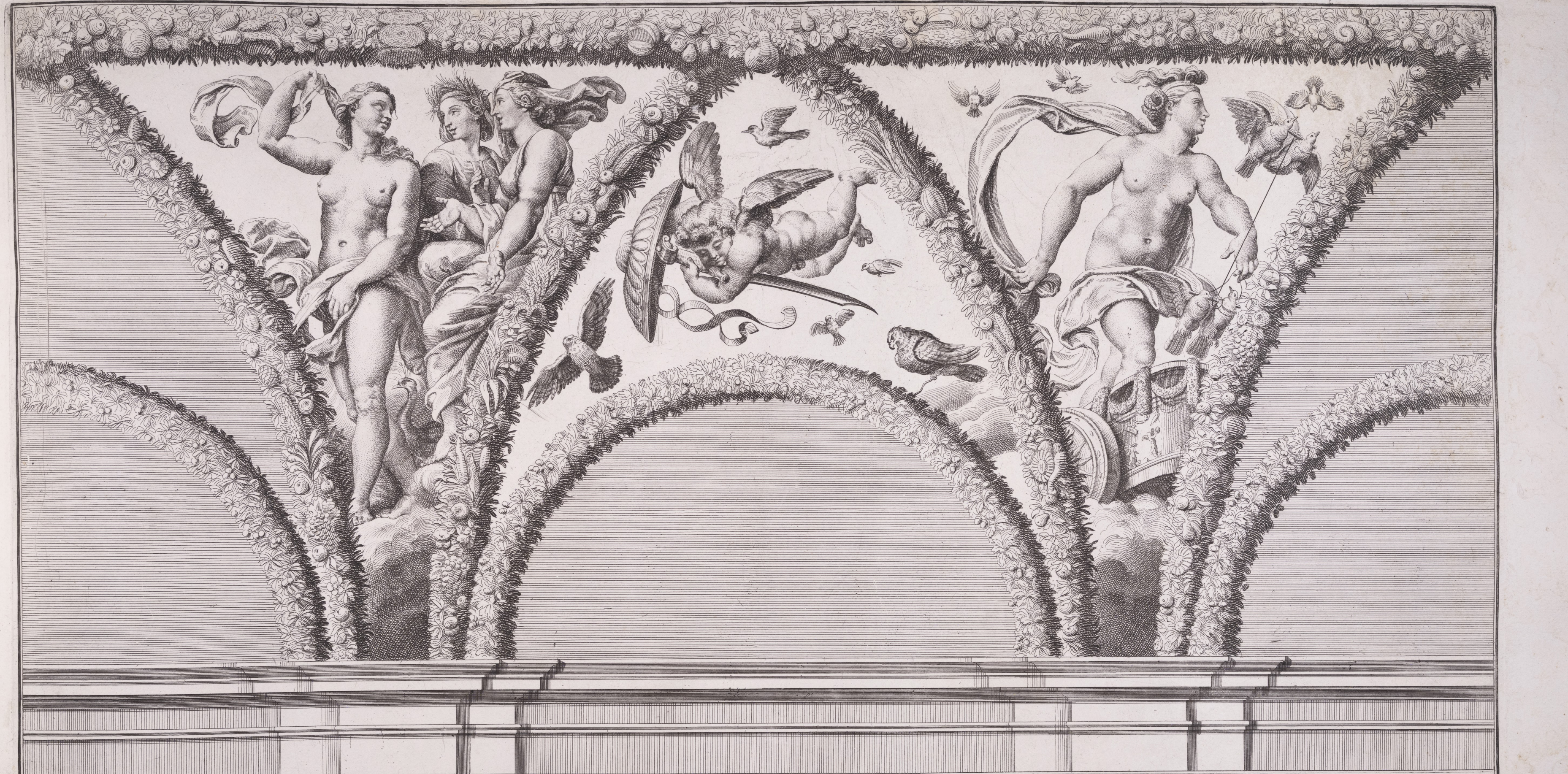
Fero Vmbrarum Rege domito, bisulcum telum uibrat Amor Plutonis spolium. Cerbero tricipite perdomito, pulsisque Vespertilionibus.

Raphael Sanctius Vrbinas inuentor.

Typis ac Sumptibus Dominici de Rubeis Io. Iacobi filij ac Hæredis. Romæ ad Templum S.tæ Mariæ de Pace cum Priuil. Summi Pontificis, et Sup. perm.

Nicolaus Dorigny delin. et inc.

3

VENVS ultioni intenta Pſychen fugitiuam à Iunone, ac Cerere requirit, de filio conqueſta; cui fauentibus Deabus, indignata diſcedit.

VENVS fruſtra in terris Pſychen inquirens, Cœlum petit, aureum currum aſcendens, iugum ſubeuntibus candidis Columbis.

Deuicto Marte, gladium, et clypeum Amor spolijs adiungit

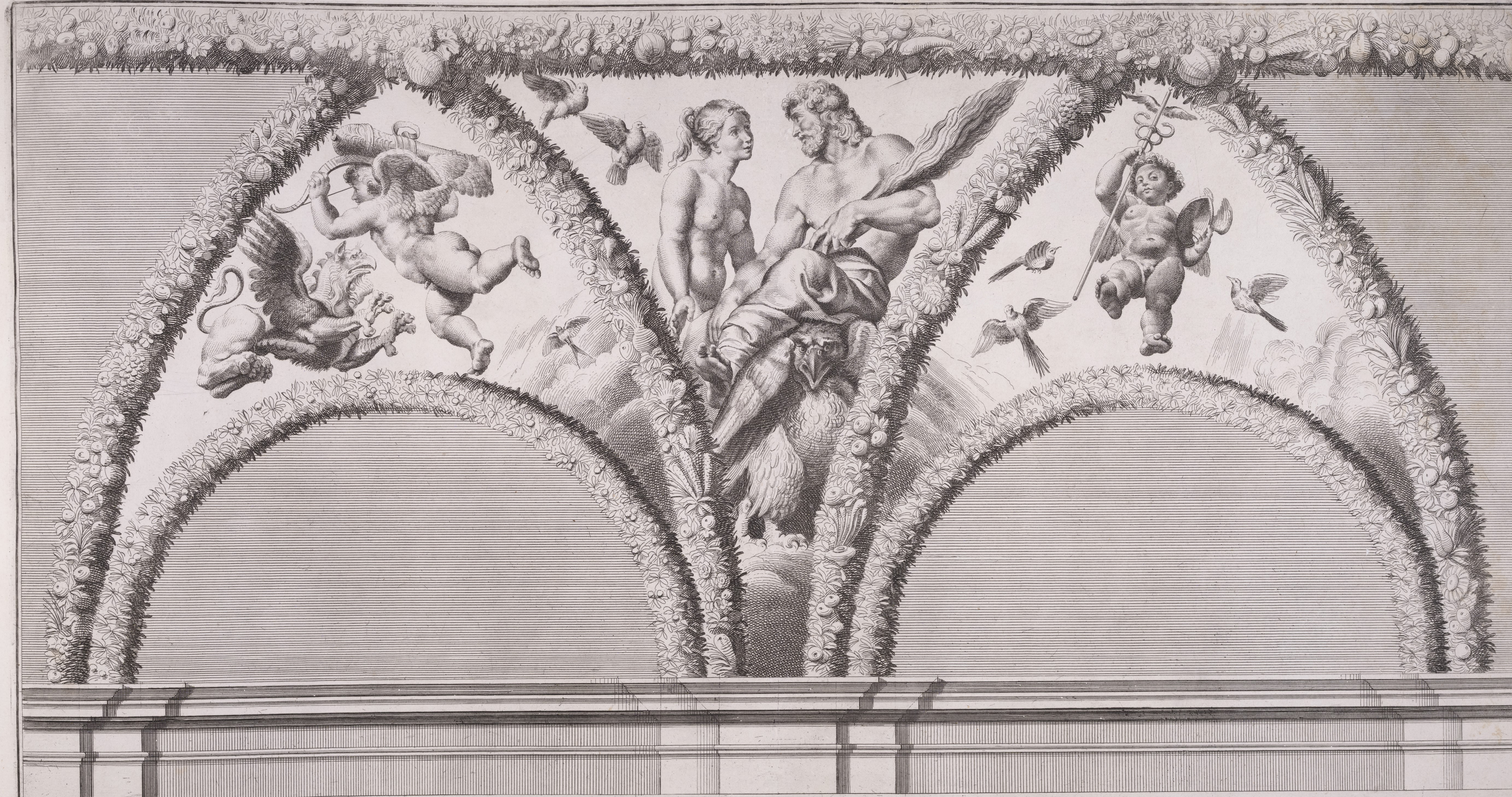
Martis bellipotentis gladium, et clypeum hic Veneris puer spolijs adiungit, uictoque gloriatur uictore Deo. Adſtat Falco rapax, et sęuus.

4

Raphael Sanctius Vrbinas inuentor. Nicolaus Dorigny delin et inc.

Typis ac Sūptibus Dominici de Rubeis Io. Iacobi filij ac Heredis Romæ ad Templ. S.tæ M.æ de Pace cum Priuil. Summi Pontificis, et Sup. perm.

3

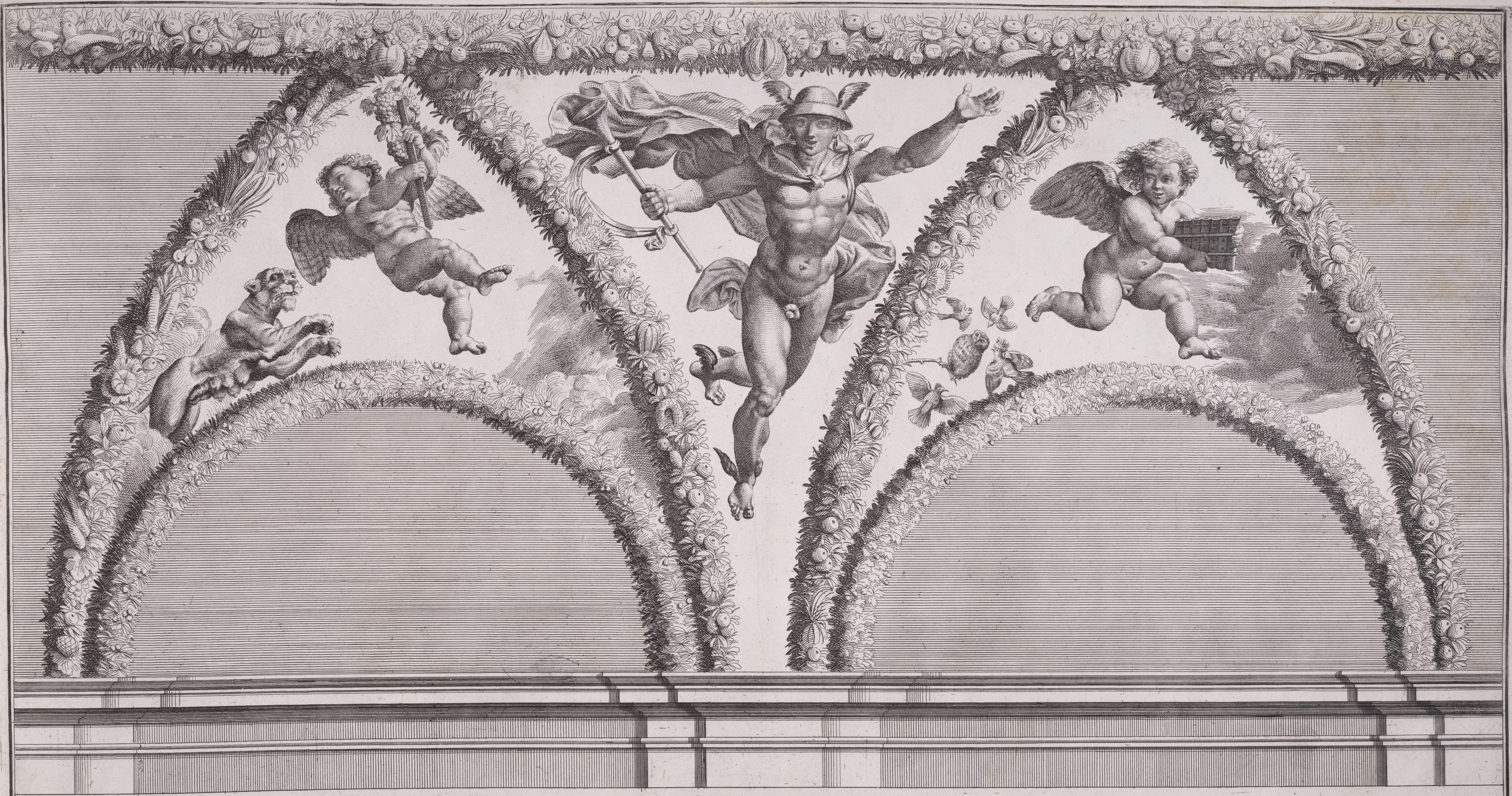
Nubes tranſgreſſa Venus ab Ioue petit Mercurij uocalis operam, ut deliteſcentem puellam nomine Pſychen pręconio requirat. Annuit Iupiter cęrulo supercilio.

Arcum pharetramq. Apollinis Aliger hic subleuat in memoriam Daphnes saucio Arcitenente
Deo Cupidinis sagittis. Gryphus sacer eſt Apollini.

Caduceum galerumq. Mercurij hic quoque ducit inpompam Cupidinis. Picæ aduolant
Loquaces Mercurio sermonis et eloquentiæ Deo sacræ.

Raphael Sanctius Vrbinas inuentor.
Typis ac Sumptibus Dominici de Rubeis Io. Iacobi filij, ac Heredis. Romæ ad Templum S.tæ Mariæ de Pace cum Priuil. Summi Pontificis. et Sup. permiſsū. Anno 1693.
Nicolaus Dorigny Gallus delin. et inc.

5

Mercurius uocalis Deus ex Iouis mandato Deos omnes ad concionem conuocat de Cupidinis ac Pſyches coniugio sententiam laturi.

Pennatus hic Veneris puer Bacchi exuuijs superbit, trophæum pampineis uuis insigne extollens, ebria Tygride insequente, huic Deo uitis uinique conditori sacrâ.

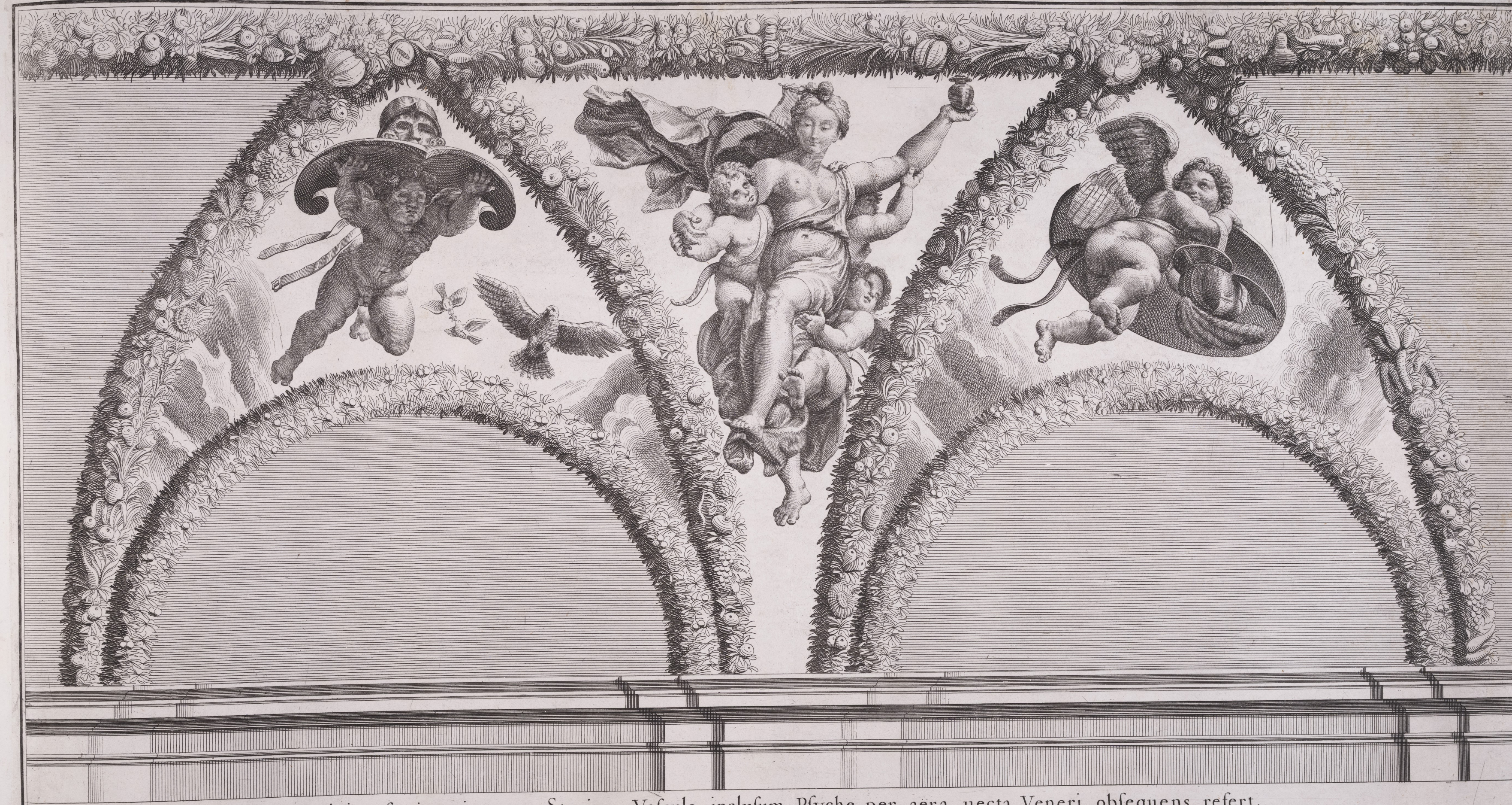
Panis ruralis Dei agrestes calamos puer alter exhibet, Auibus Noctuam illudentibus in ludibrium huius Dei qui cum Apolline de cantu ausus est contendere.

6

Raphael Sanctius Vrbinas inuentor.

Typis ac Sumptibus Dominici de Rubeis Io. Iacobi filij ac Heredis. Romæ ad Templum S.tæ Mariæ de Pace cum Priuil. Summi Pontificis. et Sup. perm. Anno 1693.

Nicolaus Dorigny Gallus delin. et Sculp.

E ſcaturigine fontis atri rorem Stygium Vaſculo incluſum Pſyche per aëra uecta Veneri obſequens refert.

Magni Alexandri Iouis Ammonis Filij arietinam caſſidem, et clypeum puer extollit, cui ſubiacet Falco rapax, et Auiculę roſtro Papilionem diſcerpunt.

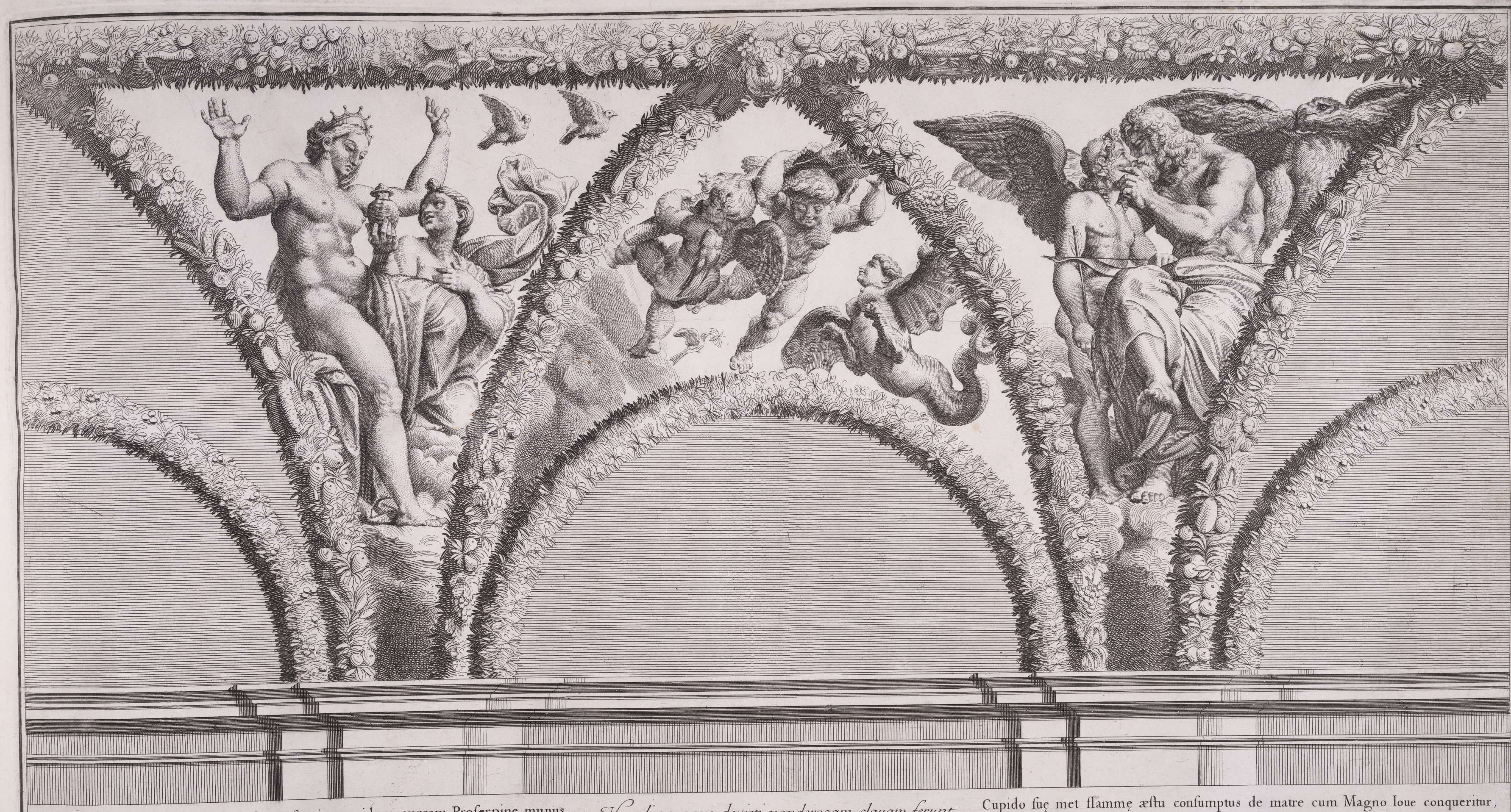
Heroum, inſigniumque Ducum arma geminant trophęa Cupidinis uictoris Deorum, hominumque.

Raphael Sanctius Vrbinas inuentor.

Typis ac Sumptibus Dominici de Rubeis Io. Iacobi filij ac Hæredis, Romæ ad Templum Sᵗᵃᵉ Mariæ de Pace cum Priuil. Summi Pontificis, et Sup. perm. Anno 1693.

Nicolaus Dorigny Gallus delin. et Sculp.

8

Ab Inferis rediens Pſyche diuinæ formoſitatis pyxidem auream Proſerpinę munus Veneri reportat: Dea uero tam magni facinoris ſucceſſu in admirationem uertitur.

Herculis quoque deuicti ponderoſam clauam ferunt pueri, quâ fera monſtra domuit. Harpyia Herculis labor.

Cupido ſuę met flammę æſtu conſumptus de matre cum Magno Ioue conqueritur, ac ſupplicat de Pſyches nuptijs. Eum ſolatur Iupiter, ac perpreſsâ Cupidinis buccula, manuque ad os ſuum relata conſauiat.

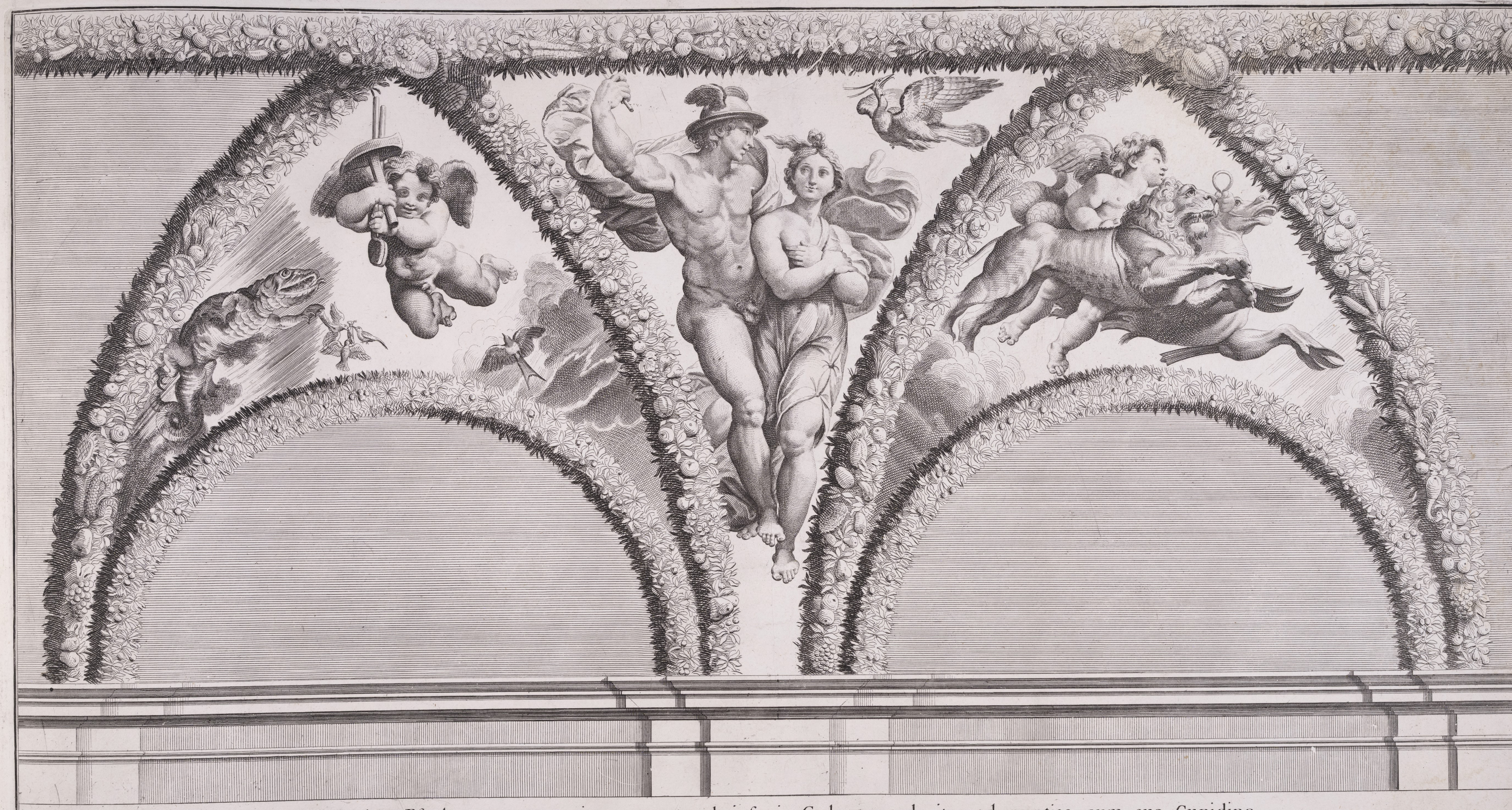
8

Raphael Sanctius Vrbinas inuentor.

Typis ac Sumptibus Dominici de Rubeis Io. Iacobi filij ac Hæredis. Romæ ad Templ. S.tae M.ae de Pace cum Priuil. Sumi Pontificis, et Sup. perm. Anno 1693.

Nicolaus Dorigni delin, et Sculp.

9

Iouis mandato Pſyche per mercurium arrepta ab ipſo in Cœlum perducitur, ad nuptias cum suo Cupidine.

Inter Deorum spolia ducuntur in pompa Vulcani forſices, et malleus ignipotente Deo uicto Cupidinis igne.
Salamandra flammis illęsa eiusdem Dei est index.

Leonem, et marinum equum frenat ferarum domitor Amor, utriusq. elementi Terræ, marisq. dominus.

Raphael Sanctius Vrbinas inuentor.

Typis ac Sumptibus Dominici de Rubeis Io. Iacobi filij ac Heredis. Romæ ad Templum Sᵗᵃᵉ Mariæ de Pace cum Priuil. Summi Pontificis, et Sup. perm. Anno 1693.

Nicolaus Dorigny Gall. delin. et inc.

9

10

DEORVM CONCILIVM

Conuocatis Dijs ad concionem, et completo cęlesti theatro 1 Cupido suam cauſam apud Iouem probat; Ipſum uerò accuſat 2 Venus mater mortalem nurum indignata. Interim 3 Pſyche per Mercurium in cęlum arrepta, ab ipſo recipit ambroſię poculum, et fit immortalis, sic ſtatuente Ioue pares, ac legitimas Nuptias

Raphael Sanctius Vrbinas inuentor.

Typis ac Sumptibus Dominici de Rubeis Io. Iacobi filij ac Hæredis. Romæ ad Templum S.ᵗᵉ Mariæ de Pace cum Priuil. Summi Pontificis Anno 1693.

Nicolaus Dorigny delin. et inc.

5

CVPIDINIS ET PSYCHES NVPTIALIS CÆNA

Nuptialis Cęna exhibetur. Accumbit ſummum torum 1 Cupido maritus Pſychen gremio complexus; sic et cum ſua Iunone 2 Iupiter, ac deinde per ordinem tori cęteri Dij. Tunc poculum nectaris, quod uinum Deorum eſt, Ioui quidem suus Pocillator 3 Ganimedes; reliquis uerò 4 Liber miniſtrabat 5 Vulcanus cęnam coquebat 6 Horę rosis, et cęteris floribus purpurabant omnia. 7 Gratię ſpargebant balſama. 8 Muſę uoce canora perſonabant. 9 Apollo cantabat ad citharam. 10 Venus ſuaui muſicę suppari greſſu formosa saltabat, tibias inflabat 11 Satyrus.

Raphael Sanctius Vrbinas inuentor.

Typis ac Sumptibus Dominici de Rubeis Io. Iacobi filij ac Hæredis Romæ ad Templum S.a M.æ de Pace cum Priuil. Summi Pontificis Anno 1693.

Nicolaus Dorigny Gall.s delin. et inc.

GALATEÆ IMAGINEM CVM NEREIDVM AC TRITONVM CHORO RAPHAELIS SANCTIJ MANV INSIGNEM
PSYCHIS FABVLÆ TANQVAM COROLLARIVM ADDERE VISVM EST
IN IISDEM FARNESIANIS HORTIS DVPLEX OPVS ET MIRACVLVM

Typis ac Sumptibus Dominici de Rubeis Io. Iacobi filij ac Heredis Romæ ad Templum S.tæ Mariæ de Pace cum Priuil. Summi Pontificis et Super. perm.
Anno 1693.

Nicolaus Dorigny Gallus delin. et inc.

99 1007166

MC

10.6.A.10.10
A I

PSYCHES ET AMORIS NVPTIÆ AC FABVLA
A RAPHAELE SANCTIO VRBINATE
ROMÆ IN FARNESIANIS HORTIS TRANSTYBERIM
AD VETERVM ÆMVLATIONEM AC LAVDEM
COLORVM LVMINIBVS EXPRESSA

a Nicolao Dorigny ad similitudinem delineata et incisa,
et a Ioanne Petro Bellorio notis illustrata

Ad Sereniſſimum Principem
RANVTIVM SECVNDVM
Parmæ ac Placentiæ Ducem &c.

Quæ tua sunt Tibi sacro, Serenissime Princeps, magni illius Raphaelis Vrbinatis præclara Picturæ monumenta, quæ Romæ in Tuis Farnesianis Hortis cunctarum gentium frequentia admirationi sunt. Vt uerò absentium quoq. oculos, ac uota expleant, meis typis ad similitudinem expressa editurus, Tuo Nomini inscribere, atque insignire non uereor; quæ enim suis tantùm umbris se palam exhibent, tuis præfulgentia titulis, et auspicijs, in omnes oras nitorem effundent. Is nempe es, qui magnam ducens à magnis natalibus gloriam, magna quoque professus, Tuæ inclytæ uirtutis decora in publicum profers; siue Prouidentiam, atque Beneficentiam Principe dignas exerces, siue Musas, ac ingenuas artes priuato contubernio amplecteris: quæ sanè tuam famam extendunt. Interim Ser.me Princeps tuæ sit, precor, humanitatis hasce imagines, quas Tibi sacro, hilari uultu excipere; meum erit erga Te, humillimi animi uotum, ac ueneratio.

Humillimus atque Obsequentiss. Seruus
Dominicus de Rubeis.

…BVS DOMINICI DE RVBEIS IO. IACOBI FILII AC HEREDIS. ROMÆ AD TEMPLVM S.TÆ MARIÆ DE PACE CVM PRIVILEGIO SVMMI PONTIFICIS, ET SVP. PERM.
ÆDITA ANNO M.DC.XCIII. DIE XV. AVGVSTI.